

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/53/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117225075
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Koščo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117225075.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Košča a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Viery Zolňákovej v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, právne zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, proti žalovanému: E. U., S..Č.: XXXXXX/XXXX, T. H. G. XXXX/X, XXX XX J., o zaplatenie 1.253,84 Eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 16Csp/322/2017-31 zo dňa 17.04.2018, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, t. j. vo výrokoch II. a III..

Sporovým stranám n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že v I. výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 935,96 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 19.07.2015 do zaplatenia všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a zároveň v II. výroku žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. V III. výroku vyslovil, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Na základe vykonaného dokazovania vychádzal zo zisteného skutkového stavu, že dňa 09.02.2015 uzavrel žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXX, podľa ktorej poskytol žalovanému celkovú sumu pôžičky 990,- Eur. Žalobca už v žalobe deklaroval, že touto zmluvou ako veriteľ reálne poskytol žalovanému pôžičku vo výške 990 Eur, pričom ako celková čiastka revolvingu je uvedená suma 1.406,88 Eur, ktorú sa žalovaný zaviazal uhradiť 42 mesačnými splátkami po 31,14 Eur + poplatok za poskytnutie úveru vo výške 99 Eur. Zároveň podľa Dohody o poskytovaní služby mal dlžník platiť z tohto úveru splátku vo výške 22,90 Eur mesačne po dobu rovnako 42 mesiacov, t. j. spolu 961,80 Eur. Spolu tak mal dlžník mesačne platiť splátku vo výške 54,04 eur. Celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť po dobu 42 mesiacov je 2.368,68 Eur. Zmluva obsahuje aj údaj o ročnej úrokovej sadzbe 17,7 %, RPMN 25,58 % a priemernej hodnote RPMN 36,30 %. Oznámení o zosplatnení zo dňa 28.06.2015 žalobca žalovanému oznámil, že suma omeškaných splátok spolu je k tomuto dňu 162,12 Eur. Z vyjadrenia žalobcu uvedeného v samotnej žalobe vyplýva, že žalovaný uhradil z dlžnej sumy sumu 54,04 Eur, pričom oznámenie o zosplatnení bolo žalovanému doručené 02.07.2015 a 15 dní po tomto dni nastalo omeškanie dlžníka.

3. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ustanovení § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinného k času uzavretia zmluvy (ďalej len „OZ“); § 1

ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/, § 7 ods. 1, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. a), b), ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a zmenne a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy; § 5 ods. 1, § 7 ods. 1, 4, § 8 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa; § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom v rozhodnom čase.

4. V zmysle vyššie uvedeného právneho posúdenia zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie mal za to, že za jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa je údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“), pretože uvedený údaj zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Je pritom nepochybné, že v zmluve spomínaný údaj chýba, napriek tomu, že je uvedená hodnota RPMN, čo však v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nepostačuje. Súd preto musel dospieť k záveru, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere chýba povinný údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. j/ spočívajúci v uvedení všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN. V zmluve rovnako absentovala adresa predávajúceho (nie sídlo veriteľa), na ktorej si môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Uzatvorenú zmluvu posúdil súd prvej inštancie ako zmluvu spotrebiteľskú, nakoľko bola uzavretá medzi predchodcom žalobcu, ktorý pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, teda mal postavenie dodávateľa a žalovaným, ktorý nekonal v rámci podnikateľskej činnosti, teda mala postavenie spotrebiteľa. Súd prvej inštancie preto nemal pochybnosti o tom, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Na základe uvedeného právne uzavrel, že je nepochybné, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k vzniku spotrebiteľského úverového vzťahu, pričom je nesporné, že žalovaný z tohto úverového vzťahu neplnil tak, ako to predpokladala vyššie uvedená zmluva. Okrem absencie náležitostí zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. c), j) zákona č. 129/2010 Z. z. ďalej konštatoval, že žalobca listinne nepodložil, ani žiadnym právne relevantným spôsobom nepreukázal tzv. skúmanie bonity žalovaného. Zo spisu nevyplýva žalobcom posudzovanie schopnosti splácať úver s ohľadom na žalovaného sociálno-ekonomickú situáciu, preto aj v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 z. z. o spotrebiteľských úveroch je potrebné takýto úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Ďalej uviedol, že taktiež nezahrnutie sumy splátky z Dohody o poskytnutí služby do RPMN možno považovať za nekalú obchodnú prax, ktorá je zo zákona zakázaná. Súd podotkol, že splátka úveru bola neprehľadne rozdelená do dvoch platieb (zo zmluvy o úvere a z dohody o poskytnutí služby), čo bezo sporu možno hodnotiť ako nekalú obchodnú prax, ktorá opticky vytvára zdanie výhodnosti úveru, pričom v skutočnosti za úver vo výške 990 Eur bol dlžník za 3,5 roka a 42 mesiacov povinný zaplatiť spolu 2.368,68 Eur. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný uhradil právnomu predchodcovi žalobcu sumu 54,04 Eur pri úvere vo výške 990,- Eur, preto súd priznal žalobcovi sumu 935,96 Eur s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Z prisúdenej istiny súd prvej inštancie priznal aj úroky z omeškania, na ktoré má žalobca nárok podľa § 517 ods. 1, 2 OZ. Žalovaný sa podľa názoru súdu prvej inštancie dostal do omeškania po zosplatnení, t. j. 15 dní po 18.07.2015, preto od nasledujúceho dňa, t. j. od 19.07.2015 súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania z prisúdenej sumy.

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2 C.s.p., keď na základe pomeru úspechu strán v konaní konštatoval, že žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 75 %, neúspešný v rozsahu 25 %, preto má žalobca oproti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 262 ods. 2 C.s.p..

6. Proti tomuto rozsudku v časti II. a III. výroku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Ako základnú skutočnosť žalobca napadol záver súdu o tom, že žalovaný neskúmal schopnosť dlžníka splácať žiadaný úver. Súd prvej inštancie ako dôvod bezúročnosti uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že žalovaný skúmal schopnosť žalobcu splácať úver a teda že došlo k porušeniu § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Žalobca má za to, že skúmanie schopnosti žalovaného splácať úver pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere nebolo medzi sporovými stranami sporné. Súd prvej inštancie nemal ani zákonný dôvod nahrádzať absenciu skutkového tvrdenia v tomto smere a ak tak postupoval, mal žalobcovi oznámiť túto skutočnosť a umožniť sa k nej vyjadriť. Súd nemá zo zákona nahrádzať procesné úkony protistrany a na miesto nej dopĺňať skutkové tvrdenia strany, čo v tomto prípade znamená toľko, že pokiaľ súd prvej inštancie z vlastnej iniciatívy nahradil konanie žalovaného a spochybnil postup žalobcu, potom žalobcovi mal umožniť preukázať splnenie povinnosti podľa § 7

zákona č. 129/2010 Z.z. V tejto súvislosti žalobca predložil odvolaciemu súdu v prílohe doklad označený ako hodnotenie dlžníka, z ktorého vyplýva, že žalobca skúmal výšku príjmu, výdavkov, sociálno - ekonomické údaje o žalovanom, posudzoval sumu voľných zdrojov najmä z toho hľadiska, či postačujú aj na úhradu splátky z úveru, o ktorého poskytnutie žalovaný žiadal. Odmietol preto postup a závery konajúceho súdu, podľa ktorého by žalobca uvedenú povinnosť nespĺnil. Pokiaľ by súd prvej inštancie umožnil žalobcovi sa k danej otázke vyjadriť, potom by mu bola objasnená. Z rozsudku ani nevyplýva, že by konajúci súd prvej inštancie takto postupoval, nevyplýva ani len dôvod, pre ktorý tak nepostupoval a teda prečo nezachoval princípy objektívneho a fair procesu aj pre žalobcu. Žalobca ďalej popieral závery súdu prvej inštancie, že úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere je bezúročný, lebo zmluva neobsahuje údaj o predpokladoch použitých pri výpočte RPMN a ďalej adresu pre uplatnenie reklamácie alebo sťažnosti. Tento záver súdu žalobca popieral ako nesprávny po stránke skutkových zistení a záverov, a tiež po právnej stránke, teda pre to že nejde o skutočnosti spôsobujúce bezúročnosť úveru. Pokiaľ ide o údaj o predpokladoch použitých pri výpočte RPMN, tak poukázal na skutočnosť, že Zmluva o spotrebiteľskom úvere pozostáva nielen z ustanovení samotnej zmluvy, ale aj zo zmluvných dojednaní k tejto zmluve. Predpoklady použité na výpočet RPMN sú definované v čl. 3, bod 3. 1 označenom ako Celková výška úveru, RPMN. Adresa pre uplatnenie reklamácie alebo sťažnosti sa uvádza v článku 12, bod 12.1 označenom ako Oznamovanie a doručovanie. Súdny dvor EÚ vo veci C-42/15 vo výroku 4 vyslovil, že článok 23 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že v prípade, ak zmluva o úvere neobsahuje všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 tejto smernice, táto zmluva sa bude považovať za zmluvu o úvere bez úrokov a poplatkov, pokiaľ ide o okolnosť, ktorej neuvedenie môže spochybníť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. Úver môže byť bezúročný len vtedy, ak ide o náležitosť, ktorej neuvedenie je spôsobilé objektívne spochybníť rozsah záväzku spotrebiteľa. Rozsah záväzku spotrebiteľa definujú iné ukazovatele: celková čiastka, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, hodnota RPMN a výška úveru. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napádanom rozsahu, žalobe v zamietajúcej časti vyhovel a priznal mu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

7. Na základe doručenej výzvy súdu prvej inštancie sa žalovaný k žalobcom podanému odvolaniu nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 C.s.p.), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 C.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods.2, § 219 ods. 1, 3 C.s.p.). Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 C.s.p.) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

9. V odvolacom konaní posúdil odvolací súd relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, svoje rozhodnutie odôvodnil riadne a v rozhodnutí sa vysporiadal s podstatnými argumentmi. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uvádza:

12. Ako je zrejmé z vykonaného dokazovania vo vzťahu medzi stranami sporu bola dňa 09.02.2015 uzatvorená úverová zmluva, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 990,- Eur s úrokovou sadzbou 17,07 % ročne. Poplatok za poskytnutie úveru bol dohodnutý vo výške 99,- Eur. Žalovaný sa zaviazal úver splácať v mesačných splátkach v počte 42 v celkovej výške po 54,04 Eur vrátane poplatku platby podľa dohody o poskytovaní služieb. Výška RPMN je v zmluve určená rozsahom 25,58 % a celková čiastka, ktorú žalovaný musel zaplatiť na základe tohto úveru je stanovená sumou 2.368,68 Eur.

13. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení platnom a účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorázové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinností podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úveru.

14. Podľa čl. 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

15. V zmysle čl. 26 preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity, a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14.6.2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

16. V súvislosti so zisťovaním bonity spotrebiteľa odvolací súd poukazuje na dopĺňajúci návrh, ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 129/2010 Z. z., v ktorom sa okrem iného uvádza: „Zámer finančného sprostredkovateľa je často presvedčiť nebonitného klienta, ktorý má problémy s kontrolou vlastných finančných tokov a hospodárením, aby pristúpil na úver, u ktorého je v mnohých prípadoch zjavné, že ho spotrebiteľ nebude vedieť splácať. Finančný sprostredkovateľ je motivovaný zanedbať povinnosť

skúmania spotrebiteľovej schopnosti splácať úver vidinou peňažnej prémie za sprostredkovanie a subjekt poskytujúci úver si je vedomý, že v prípade neschopnosti splácať majetok môže siahnuť za pomoci štátneho donútenia na majetkové hodnoty dlžníka, napríklad obydlie. Prípadný argument zo strany veriteľa, že exekúcia majetku u nebonitných klientom je prirodzeným následkom nedodržania povinnosti splácať úver neobstojí. Je tak z dôvodu, že v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať spotrebiteľovu schopnosť splácať úver veriteľom z dôvodu vidiny majetkových hodnôt spotrebiteľa vstupuje veriteľ do zmluvného vzťahu v zlej viere (malé fide), keďže si je dopredu vedomý toho, že spotrebiteľ pri svojej úrovni bonity s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť splácať úver. Veriteľ si je teda vedomý faktu, že hlavnou časťou zmluvného plnenia, ktorú od spotrebiteľa obdrží nebudú splátky úveru, ale poplatky za omeškanie platieb a uspokojenie z majetkových hodnôt spotrebiteľa v dôsledku spotrebiteľovej platobnej neschopnosti. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať. Zároveň úprava umožňuje sankcionovať ľahšie porušenia povinnosti iba podľa prvej vety ustanovenia §11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Prípadná bezúročnosť úveru a jeho oslobodenie od poplatkov je dôležitým nástrojom ochrany spotrebiteľa, vzhľadom na to, že zákonom o spotrebiteľských úveroch bolo zrušené nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z. ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru. V súčasnej dobe je teda maximálna výška spotrebiteľského úveru limitovaná jedine dobrými mravmi a definíciou úžery Trestného zákona. V § 235 Trestného zákona sa uvádza, že úžery sa dopustí ten, kto zneužívajúc niečiu tieseň, neskúsenosť alebo rozumovú slabosť alebo niečie rozrušenie, dá sebe alebo inému poskytnúť alebo sľúbiť plnenie, ktorého hodnota je k hodnote vzájomného plnenia v hrubom nepomere, alebo kto takú pohľadávku uplatní alebo v úmysle uplatniť ju, na seba prevedie. Podľa judikatúry a názorov zúčastnených subjektov finančného trhu je hranica úžery od úročenia 24-30% za rok, v závislosti od jednotlivých okolností prípadu.“

17. Cieľom citovaného ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 bolo práve posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytovaniu spotrebiteľského úveru nebonitným klientom. Povinnosťou veriteľa bolo zohľadniť nielen existujúcu situáciu klienta, jeho príjmy a výdavky, ale aj skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom /domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to stranu príjmov a výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (viď rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C 508/2015 <<http://merit.slv.cz/9C508/2015>> zo dňa 18.07.2016).

18. Zákon č. 129/2010 Z. z. vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t.j. vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Pre naplnenie podmienok uvedených v ust. § 7 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z. z. nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Ak by pre splnenie zákonnej podmienky „s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ postačovalo len uvedenie výšky príjmov a výdavkov spotrebiteľa, bez ich náležitého preukázania a vyhodnotenia, nedošlo by k naplneniu účelu tohto ustanovenia, ktorým je predchádzanie vzniku spotrebiteľskej insolventnosti.

19. V danom prípade je diskutabilný postup veriteľa pri vyhodnocovaní vyčíslených výdavkov klienta, ktoré nemusia zohľadňovať ani bežné, aspoň na najspodnejšej hranici stanovené, náklady žalobcu na živobytie (bývanie, strava). Za daného zisteného stavu pri posúdení príjmov a výdavkov je tiež zrejmé, že iná finančná inštitúcia, resp. banka by mu úver neposkytla, lebo nespĺňal podmienky pre jeho poskytnutie. Konanie veriteľa nemožno preto vyhodnotiť inak ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť klienta pôžičku splácať. Na strane veriteľa ide

o nezodpovedný prístup bez odbornej starostlivosti, ktorý nemôže zostať bez povšimnutia a takémuto konaniu nemožno priznať súdnu ochranu.

20. Napriek tomu, že žalobca odvolaciemu súdu predložil doklad označený ako hodnotenie dlžníka, vyplýva z neho, že zo strany žalobcu v súvislosti s poskytnutím úveru žalovanému postačilo formálne zisťovanie príjmov žalovaného a jeho výdavky, resp. záväzky boli skúmané len na základe tvrdení žalovaného a teda neboli skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou. Je teda zrejmé, že žalobca pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalovaným jeho bonitu náležite neskúmal.

21. Už samotná terminológia zákona naznačuje, že veriteľ je povinný posúdiť platobnú schopnosť spotrebiteľa, teda nie len mechanicky zistiť informácie o sociálnych a majetkových pomeroch, ale zistené a overené informácie následne aj vyhodnotiť.

22. Dôsledkom podcenenia bonity nie je neplatnosť zmluvy ale neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. V tomto smere § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. nepôsobí odradzujúco, preto je dôvodné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to § 3 ods. 1 o odmietnutí ochrany pri tak závažnom porušení povinnosti veriteľa na finančnom trhu.

23. Je preto nutné prijať záver, že posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať úver tak, ako to vykonal žalobca ako veriteľ, nezodpovedalo zákonným požiadavkám.

24. Podľa § 9 odsek 2 písm. j/ ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1.

Podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

25. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že zmluva síce obsahuje údaj o RPMN, no už neobsahuje všetky údaje podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, v dôsledku čoho sa úver podľa § 11 ods. 1 a 2 ZoSÚ považuje za bezúročný a bez poplatkov.

26. Za správny je nutné považovať aj záver súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil, že nezahrnutie sumy splátky z Dohody o poskytnutí služby do RPMN možno považovať za nekalú obchodnú prax, ktorá je zo zákona zakázaná. Za uvedeného stavu je tak výška RPMN v zmluve uvedená aj v neprospech dlžníka. Nezahŕňa jeho celkové náklady spojené s poskytnutým úverom. Žalovaný (veriteľ) nezahrnul do týchto nákladov poplatok za poskytnutie služby. Opäť dôsledkom takého nesprávneho uvedenia obligatórnej náležitosti zmluvy je bezúročnosť úveru. Súdny dvor Európskej únie takéto počínania veriteľa označil aj ako klamlivú prax. Takéto nesprávne uvedenie RPMN má za následok (ako keby RPMN nebola uvedená) bezpoplatkovosť a bezúročnosť preskúmvanej zmluvy.

27. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, že predmetná zmluva má všetky podstatné náležitosti, nakoľko ich neoddeliteľnou súčasťou sú aj VOP, odvolací súd uvádza, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať podstatných náležitostí zmluvy (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSÚ), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve.

28. Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky, nemôže byť ani neprímerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké

pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé, úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSU), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

29. V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosť a zrozumiteľnosť zmluvy o úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných náležitostí zmluvy o úvere na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj úverové zmluvné podmienky. Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery, a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>).

30. K námietke žalobcu, že nemal možnosť v konaní sa procesne brániť odvolací súd uvádza, že nariadeného pojednávania konaného dňa 17.04.2018 sa nezúčastnila žiadna zo strán konania.

31. Z uvedených dôvodov mal odvolací súd za to, že žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu, či zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

32. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedajú aj súvisiaci výrok o trovách konania.

33. So zreteľom na všetky tieto okolnosti odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

34. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 odsek 2 C.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešný žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a vychádzajúc z obsahu spisu mu ani v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania sporovým stranám nepriznal.

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p. v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).